Veiligheids beraad

Programma
Informatievoorziening Veiligheidsregio's

2015-2020

Versie: 1.0, 12 juni 2015

Veiligheidsberaad
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
www.veiligheidsberaad.nl
info@veiligheidsberaad.nl
026 355 24 99

Colofon

Opdrachtgever:	Dagelijks Bestuur Veiligheidsberaad
Contactpersoon:	Hans Lanser
Titel:	Programma Informatievoorziening Veiligheidsregio's 2015-2020
Datum:	12 juni 2015
Status:	Definitief (Veiligheidsberaad 12 juni 2015)
Versie:	1.0
Auteurs:	Alexander Bouwman, Mark Luijten, Hans Lanser
Bijdrage van:	Netwerk Informatiemanagement, Netwerk ICT, Leon Visser, Guus Zijlstra
Eindverantwoordelijk:	Portefeuillehouder Informatievoorziening Veiligheidsberaad

Woord vooraf

Het is bij het voorkomen, bestrijden en afhandelen van een incident of crisis voor alle betrokkenen noodzakelijk een zo goed mogelijk beeld te hebben van de situatie, de omstandigheden en het handelen van hulpverleners, burgers en bestuur.

Informatie is echter niet zomaar onmiddellijk voor alle belanghebbenden beschikbaar. Er dienen voorzieningen gecreëerd te worden om de informatie die over vele organisaties verspreid is te ontsluiten en informatie tussen alle betrokkenen uit te wisselen.

De veiligheidsregio's zijn zich bewust van het belang van een goede informatievoorziening. De afgelopen jaren zijn de inspanningen op dit terrein toegenomen. Dit geldt voor de regio's afzonderlijk en gezamenlijk. Desondanks moet er nog veel gebeuren om informatie op de juiste plek beschikbaar te krijgen en met elkaar te delen. Ervaringen met regio-overschrijdende activiteiten en met grote incidenten laten dit zien.

Dit programmaplan beschrijft de gezamenlijke ambitie van de veiligheidsregio's op het terrein van de informatievoorziening voor de komende vijf jaren. Het geeft invulling aan de artikel 22 van de Wet veiligheidsregio's die stelt dat de besturen van de veiligheidsregio's gemeenschappelijk zorgdragen voor de inrichting van een uniforme informatie- en communicatievoorziening. Dit artikel benadrukt het belang van informatie-uitwisseling tussen organisaties in de veiligheidssector en hun partners ten behoeve van een effectieve hulpverlening. De burger heeft daar recht op, het bestuur draagt hiervoor verantwoordelijkheid. Het programma biedt de veiligheidsregio's tevens de mogelijkheid om activiteiten die niet onder deze wettelijke opdracht vallen ook gezamenlijk op te pakken, in het licht van samenwerking, kwaliteitsverbetering en doelmatigheid.

Het programma markeert een nieuwe fase in de ontwikkelingen van de informatievoorziening van de veiligheidsregio's:

- Multi- en monodisciplinaire activiteiten komen onder één paraplu;
- Naast crisisbeheersing wordt nu ook nadrukkelijk risicobeheersing ondersteund;
- De koude en warme fase van incidentbestrijding worden in de informatievoorziening met elkaar verbonden;
- Een toenemend commitment van veiligheidsregio's tot samenwerking.

Het streven is gericht op een sterke uniforme en waar mogelijk gemeenschappelijke informatievoorziening in 2020. Er is dan sprake van een snelle en gegarandeerde beschikbaarheid en uitwisseling van actuele informatie, met een hoge kwaliteit tegen relatief lage kosten. Dit plan beschrijft de zaken die daartoe moeten worden opgepakt.

Het plan gaat uit van zes prioriteiten voor de komende jaren:

- Basisvoorziening Geo;
- Landelijke Kernregistraties;
- Landelijke ICT-omgeving;
- Gemeenschappelijke applicaties;
- Business intelligence (informatiegestuurd werken);
- Informatieveiligheid (cybersecurity).

Iedere prioriteit wordt ten behoeve van besluitvorming nader uitgewerkt in een voorstel op basis van een business case. Het doel is om minimaal tot een standaard te komen. Of er ook sprake moet zijn van gemeenschappelijke inkoop of zelfs een centrale voorziening is telkens onderwerp van onderzoek. Het Veiligheidsberaad besluit over de richting en de aanpak op hoofdlijnen.

Dit plan is tot stand gekomen binnen de nieuwe landelijke governance op het terrein van de informatievoorziening. De netwerken informatiemanagement en ICT van de veiligheidsregio's hebben de inhoud aangeleverd. Een uitgebreide consultatieronde heeft geleid tot aanscherping van het plan. De commentaren zijn opgenomen in de bijlage en maken onlosmakelijk onderdeel van het plan.

Henri Lenferink
Portefeuillehouder Informatievoorziening van het Veiligheidsberaad

Inhoud

1 Inleiding 6

2 Inhoud programma 8
2.1 Visie 8
2.2 Doelstelling 8
2.3 Prioriteiten 8
2.3.1 Basisvoorziening Geo 9
2.3.2 Landelijke ICT-omgeving 10
2.3.3 Landelijke kernregistraties 11
2.3.4 Gemeenschappelijke applicaties 12
2.3.5 Business intelligence (informatiegestuurd werken) 12
2.3.6 Informatieveiligheid (cybersecurity) 12
2.4 Transitie naar landelijke meldkamerorganisatie 13
2.5 Bestaande onderwerpen 13

3 Rechtvaardiging 14

4 Sturing en organisatie 15
4.1 Opdrachtgever en opdrachtnemer 15
4.2 Aansturing 16
4.3 Productieproces en programmacyclus 16
4.4 Communicatie 17

5 Financiën 18

6 Risicomanagement 20

1 Inleiding

Veiligheidsregio's hebben om goed te kunnen functioneren informatie nodig. Dit geldt natuurlijk bij het optreden bij incidenten, rampen en crises. Maar ook bij het terugdringen van risico's (risicobeheersing), het voorbereiden op optreden (preparatie) en het sturen en verantwoorden is informatie onontbeerlijk. Het totaal van maatregelen om in die informatie te voorzien duiden we aan met de term informatievoorziening. Een hoge mate van samenhang tussen die informatie (door alle werkprocessen heen) is een gegeven. Een samenhangende informatievoorziening is daarom nodig. Dit zorgt ervoor zorgt dat veiligheidsregio's samen met andere overheidsinstellingen (als één overheid) en betrokken bedrijven en burgers over alle voor hen relevante informatie kunnen beschikken.

Vanwege het belang van het kunnen beschikken over relevante informatie en de uitwisseling van die informatie tussen regio's en tussen regio's en partners is in artikel 22 van de Wet veiligheidsregio's het volgende bepaald: "De besturen van de veiligheidsregio's dragen gemeenschappelijk zorg voor de inrichting van een uniforme informatie- en communicatievoorziening, daaronder begrepen het vaststellen van de informatiebehoefte en het vaststellen van kaders, standaarden en kwaliteitseisen met het oog op de informatie-uitwisseling binnen en tussen de in artikel 10, onder i, bedoelde organisaties."

De afgelopen jaren hebben veiligheidsregio's zich ingespannen om de informatievoorziening te laten voldoen aan de eisen van de tijd. Er zijn grote stappen gezet, maar verbeteringen zijn zeker mogelijk. De commissie-Hoekstra vraagt nadrukkelijk aandacht voor de informatievoorziening evenals de Algemene Rekenkamer. In de Strategische Agenda Versterking Veiligheidsregio's 2014-2016 van het Veiligheidsberaad wordt informatievoorziening expliciet genoemd als onderwerp voor het versterken van zowel risicobeheersing als crisisbeheersing[1]. Dit programma is gericht op basisvoorzieningen voor informatiemanagement en vult daarmee een randvoorwaarde in voor de realisatie van de Strategische Agenda.

Vorm geven aan de inrichting van een uniforme informatie- en communicatievoorziening volgens de wet en van de behoeften van de regio's is de ambitie van het programma Informatievoorziening veiligheidsregio's. De afgelopen jaren is al een aantal landelijke activiteiten ondernomen. De Bestuurlijke adviescommissie informatievoorziening van het Veiligheidsberaad heeft op 3 september 2014 aangegeven meer samenhang aan te willen brengen in de landelijke activiteiten op het gebied van de informatievoorziening en een stevige vervolgstap te willen zetten in het tot stand brengen van de gemeenschappelijke informatievoorziening.

In aansluiting op de wettelijke opdracht zijn er onderdelen van de informatievoorziening die baat hebben bij een gemeenschappelijk aanpak. Zo kan die bijdragen aan een snelle kwaliteitsverbetering, een betere samenwerking en kostenbesparing. Deze onderdelen worden ook in dit programma meegenomen.

---

[1] Pagina 11 Strategische Agenda Versterking Veiligheidsregio's 2014-2016

Het programma richt zich op de informatievoorziening. Het gaat uit van de behoeften die gebruikers hebben aan informatie. Een gemeenschappelijke visie op de taken van de veiligheidsregio's en een vertaling daarvan naar processen, werkwijze en organisatie kan helpen bij het stevig verankeren van een gemeenschappelijke informatievoorziening. Dat is namelijk hetgeen informatievoorziening moet ondersteunen.

Het programma speelt in op de ontwikkelingen binnen de veiligheidsregio's en bij ketenpartners. Het sluit aan bij de thema's die in de Strategische Agenda worden genoemd (zie voor een uitwerking hoofdstuk 2). Tevens wordt rekening gehouden met de komst van de landelijke meldkamerorganisatie. Dat betekent dat bij de uitwerking van onderdelen telkens gekeken moet worden naar onderlinge afstemming en verdeling van taken.

Het plan beschrijft de richting en de aanpak van de gemeenschappelijke informatievoorziening van de veiligheidsregio's. De onderdelen worden uitgewerkt en de voorstellen worden op basis van een business case ter besluitvorming voorgelegd aan de besturen van de veiligheidsregio's.

In de volgende hoofdstukken wordt het wat en hoe van het programma beschreven.

2 Inhoud programma

2.1 Visie

'Nederland veiliger door het voorkomen en tegengaan (herstel) van maatschappelijke ontwrichting' is het hoofddoel waar het Veiligheidsberaad voor staat.

Informatievoorziening faciliteert bestuur, management en medewerkers van de veiligheidsregio's structureel bij de effectieve uitvoering en afstemming van hun taken, met behulp van een regionaal en landelijk samenhangende voorziening waarmee zij op ieder moment en op iedere plaats eenvoudig over de relevante informatie kunnen beschikken.

Dit doet Informatievoorziening door het beter, robuust, beheersbaar en goedkoper beschikbaar maken van informatie via gegevensverzamelingen, applicaties en een infrastructuur op basis van een gedeelde architectuur.

2.2 Doelstelling

Het hoofddoel van het programma Informatievoorziening Veiligheidsregio's is om samenhangend en doelmatig te sturen op de realisatie van een gemeenschappelijke en uniforme informatievoorziening, primair gericht op het delen van operationele informatie. De Veiligheidsregio Referentiearchitectuur (VeRA), vastgesteld door het Veiligheidsberaad, is de leidend voor de inrichting. Het hoofddoel is direct afgeleid van artikel 22 van de Wet veiligheidsregio's.

> Artikel 22 Wet veiligheidsregio's:
>
> "De besturen van de veiligheidsregio's dragen gemeenschappelijk zorg voor de inrichting van een uniforme informatie- en communicatievoorziening, daaronder begrepen het vaststellen van de informatiebehoefte en het vaststellen van kaders, standaarden en kwaliteitseisen met het oog op de informatie-uitwisseling binnen en tussen de in artikel 10, onder i, bedoelde organisaties."

Het programma stuurt ook op de realisatie van onderwerpen die baat hebben bij een gemeenschappelijke aanpak maar die niet primair zijn gericht op operationele informatie zoals bedoeld in artikel 22. Het gaat daarbij om de onderwerpen uit hoofdstuk 2.5. De prioriteiten van het programma zijn afgeleid van het hoofddoel.

2.3 Prioriteiten

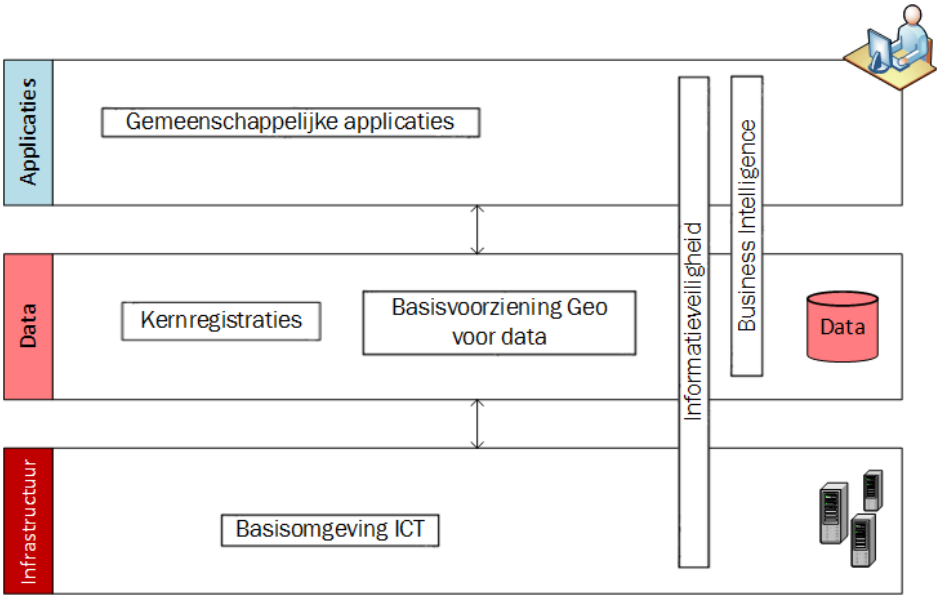
Het programma omvat alle gemeenschappelijke activiteiten van de veiligheidsregio's op het gebied van de informatievoorziening. Een aantal voorzieningen is al in beheer, bijvoorbeeld netcentrisch werken, inclusief het landelijk crisismanagementsysteem. Wat betreft onderwerpen worden zes prioriteiten benoemd. Dit brengt focus aan, zodat binnen de

gestelde termijnen en budgetten de belangrijkste voorzieningen gerealiseerd worden. De prioriteiten zijn:

- Basisvoorziening Geo;
- Landelijke ICT-voorziening;
- Landelijke kernregistraties;
- Gemeenschappelijke applicaties;
- Business intelligence (informatiegestuurd werken);
- Informatieveiligheid (cybersecurity).

De prioriteiten worden hieronder op hoofdlijnen beschreven. Een complete uitwerking vindt plaats op basis van een business case die ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de besturen van de veiligheidsregio's. Er wordt binnen de scope van het programma gebruik gemaakt van innovaties.

Onderstaande figuur laat de samenhang tussen de prioriteiten zien.

2.3.1 Basisvoorziening Geo

Alle veiligheidsregio's werken met geografische informatie en steken tijd en geld in het vinden en ontsluiten ervan. Per veiligheidsregio worden vervolgens afspraken gemaakt over gebruik, levering en ontsluiting.

De basisvoorziening Geo is een landelijke voorziening voor het ontsluiten van geo-informatie. De voorziening ontsluit wettelijk verplichte basisregistraties en landelijke of regionale gegevensbronnen die van belang zijn voor de werkprocessen van de veiligheidsregio's. Het kan gaan om eigen registraties of van derden. De aangeboden gegevensbronnen zijn statisch (bijvoorbeeld luchtfoto's, waterdieptekaarten of adres- en gebouwlocaties) of dynamisch (bijvoorbeeld een actuele plot van een incident of transportbewegingen op land of water). De voorziening werkt met open standaarden en is in staat mee te groeien met ontwikkelingen rondom het gebruik van ruimtelijke informatie.

Geografische informatie

Geo-informatie is informatie die gekoppeld kan worden aan een locatie. Geo-informatie kan daarom worden weergeven op een kaart of gebruikt worden in bijvoorbeeld het LCMS, een meldkamersysteem of systemen voor risicobeheersing.

De voorziening maakt het uitwisselen van geo-informatie binnen en tussen regio's en tussen regio's en ketenpartners mogelijk, zowel op lokaal, regionaal, nationaal als internationaal niveau (artikel 22 Wet veiligheidsregio's). De basisvoorziening Geo draagt indirect bij aan het realiseren van de Strategische Agenda: voor alle onderwerpen geldt dat het van belang is om te weten 'wat waar speelt'.

Toename van kwaliteit en besparingen wordt voorzien omdat:

Organisatorisch:
- Namens de veiligheidsregio's afspraken worden gemaakt met bronhouders én afnemers over levering, gebruik en het terugmelding van onjuistheden[2];
- Geleverde gegevens getoetst worden op kwaliteit en geschikt worden gemaakt voor gebruik in de veiligheidsregio's;
- Veiligheidsregio's worden voorzien van een landelijk terugmeldfaciliteit;
- Geo-informatie van (afdelingen van) individuele veiligheidsregio's kan worden ontsloten;

Technisch:
- Er een centrale (technische) voorziening is waarvan alle veiligheidsregio's gebruik kunnen maken.

2.3.2 Landelijke ICT-omgeving

Veiligheidsregio's werken in toenemende mate met gemeenschappelijke en centrale applicaties (bijvoorbeeld DBK, LCMS, ELO of applicaties voor virtueel samenwerken) en gemeenschappelijke gegevens (bijvoorbeeld kaartmateriaal, kernregistraties of vergaderstukken).

De landelijke ICT-omgeving is een robuuste infrastructuur waarop alle gemeenschappelijke en centrale applicaties en alle gemeenschappelijke gegevens via één ingang en één inlognaam worden aangeboden voor gebruik door medewerkers van de veiligheidsregio's. Een gezamenlijk afgesproken technische referentiearchitectuur is de basis voor de inrichting. Een technische referentiearchitectuur bevordert de informatie-uitwisseling omdat hiermee duidelijk is hoe en op welke wijze veiligheidsregio's en ketenpartners met elkaar in verbinding staan.

Aan de landelijke ICT-omgeving kunnen afhankelijk van de toepassing hoge tot zeer hoge eisen worden gesteld met betrekking tot beschikbaarheid, bereikbaarheid (vast en mobiel), performance (ook onder piekbelasting) en beveiliging. Het niveau is flexibel en schaalbaar, passend bij de aard van de applicatie, gebruikersgroep of omstandigheid. De landelijke ICT-omgeving kan ook gebruikt worden door veiligheidsregio's die de eigen regionale ICT-infrastructuur willen vervangen of uitbreiden.

De landelijke ICT-omgeving leidt tot besparing omdat niet voor elke gemeenschappelijke en centrale applicatie apart afspraken moeten worden gemaakt over bijvoorbeeld verbindingen, servers en technische ondersteuning.

---

[2] Afnemers van basisregistraties zijn wettelijk verplicht onjuistheden terug te melden aan de bronhouder.

De prioriteit sluit bovendien aan op het thema Continuïteit van de Samenleving uit de Strategische Agenda. Een robuuste landelijke ICT-omgeving stelt veiligheidsregio's in staat zo lang mogelijk informatie te kunnen blijven gebruiken én uitwisselen bij grootschalige uitval.

2.3.3 Landelijke kernregistraties

Alle veiligheidsregio's slaan gegevens op. Een gegevensverzameling die door meerdere applicaties van de veiligheidsregio gebruikt kan worden heet een kernregistratie en is in opzet vergelijkbaar met een basisregistratie. Een basisregistraties is echter een wettelijk verankerde gegevensverzameling van de Rijksoverheid. Overheden zijn bij wet verplicht basisregistraties te gebruiken. Een kernregistratie is niet wettelijk verankerd of verplicht en is sectorspecifiek. De kernregistraties van de veiligheidsregio's en de wijze waarop deze worden toegepast zijn vastgelegd in de VeRA.

De beschrijving van een kernregistratie (zie bijlage voor verdere uitleg) moet voor de veiligheidsregio's landelijk uniform zijn. De definities die hieruit voortkomen zijn vastgelegd in een *gegevensboek*. In 2020 zijn de volgende kernregistraties in gebruik bij alle veiligheidsregio's:

- Personeel
- Materieel
- Objecten
- Eigen locaties
- Zorgcontinuïteit
- Natuurbrandrisico
- Documenten
- Relatie
- Organisatie-eenheid
- Zaak
- Inzet

Het gebruik van kernregistraties standaardiseert de informatie-uitwisseling binnen en tussen regio's en tussen regio's en ketenpartners (artikel 22 Wet veiligheidsregio's). Hierdoor is informatie beter en sneller uit te wisselen en kunnen veiligheidsregio's met elkaar worden vergeleken (thema Kwaliteit en Vergelijkbaarheid uit de Strategische Agenda). Gebruik van kernregistraties levert naast verbetering van kwaliteit besparingen op, omdat een gegeven slechts eenmalig wordt opgeslagen en beheerd. Het gebruik van kernregistraties is een onderdeel van werken onder architectuur en voor het beheer ervan geldt: landelijk waar het kan, regionaal waar het moet. De veiligheidsregio's blijven eigenaar van de gegevens.

Kernregistratie incidenten (voorbeeld)

De kernregistratie incidenten levert per veiligheidsregio een verzameling (database) van incidentgegevens op. Omdat de inrichting van de gegevens verzameling en de gebruikte termen landelijk zijn afgesproken, zijn de gegevens over objecten eenvoudig uit te wisselen te gebruiken en te vergelijken binnen en tussen regio's en tussen regio's en ketenpartners.

In 2015 wordt gestart met de beschrijving van de kernregistraties incidenten, objecten, personeel en materieel.

2.3.4 Gemeenschappelijke applicaties

Het geheel van gebruikte applicaties binnen een veiligheidsregio is divers en omvangrijk[3]. De veiligheidsregio's hebben de ambitie om samen toe te werken naar gemeenschappelijke applicaties en te komen tot een compact geheel van applicaties.

Jaarlijks worden voor gemiddeld 4 applicaties landelijke eisen en wensen opgesteld. Er wordt daarbij in eerste instantie uitgegaan van de applicaties (preciezer: applicatieve functies, opgenomen in het schema in de bijlage) die in VeRA zijn genoemd, die een landelijk (min of meer) uniform werkproces ondersteunen en die te relateren zijn aan artikel 22 van de Wet veiligheidsregio's.

Op basis van een nader advies wordt daarna bepaald of een applicatie gemeenschappelijk wordt ingekocht en op welke wijze. Het tempo waarin een en ander uiteindelijk gerealiseerd kan worden is afhankelijk van de beschikbare capaciteit. Om financiële redenen vindt implementatie plaats via 'ingroei', rekening houdend met afschrijving (gemiddeld 3 tot 5 jaar) of reeds eerder aangeschafte applicaties door een veiligheidsregio.
In 2015 wordt gestart met de applicaties Geo-informatiemanagement, GIS-analyse, registratie vakbekwaamheid en materieelbeheer.

2.3.5 Business intelligence (informatiegestuurd werken)

Het doel van business intelligence (BI) of informatiegestuurd werken is om medewerkers, management en bestuur van de veiligheidsregio's te voeden met informatie uit het verleden om nog beter te kunnen presteren. BI is daarom gericht op het verzamelen en analyseren van data ten behoeve van sturing, uitvoering, verantwoording, lering en vergelijking. Vergelijkbaarheid is expliciet genoemd in de Strategische Agenda. Omdat hiervoor gegevensverzamelingen, applicaties en een ICT-omgeving nodig zijn heeft BI een relatie met alle andere prioriteiten van het programma.

2.3.6 Informatieveiligheid (cybersecurity)

Informatieveiligheid wint aan belang, ook in de veiligheidsregio's. De afhankelijkheid van digitale systemen neemt toe en veiligheidsregio's zijn met steeds meer andere organisaties en hun systemen verbonden. De Strategische Agenda stelt dat uitval van digitale systemen, door bijvoorbeeld een moedwillige aanval of onvoldoende beveiliging, direct invloed heeft om de kwaliteit van hulpverlening en kan zorgen voor grote maatschappelijke problemen en onrust. Informatieveiligheid vraagt meer dan ooit aandacht. Het project Cybersecurity heeft als doel het verbeteren van informatieveiligheid in de veiligheidsregio's.

Het gaat voor de korte termijn om bewustwording en training, het uitwisselen van voorbeelden, het gebruikmaken van kennis van andere partijen en het monitoren van de voortgang.

Doelstelling van het project Cybersecurity[4]:

1. In 2018 is er een basisniveau cybersecurity geïmplementeerd in de veiligheidsregio's dat tenminste het niveau heeft van de Baseline informatieveiligheid Nederlandse Gemeenten (BIG);
2. In 2018 is Cybersecurity geborgd in de veiligheidsregio's.

[3] Een ruwe schatting is dat per veiligheidsregio 120 tot 160 verschillende applicaties in gebruik zijn.
[4] Het project Cybersecurity is in 2014 reeds gestart (besluit BAC-IV 9 april 2014) en loopt door tot 2018.

2.4 Transitie naar landelijke meldkamerorganisatie

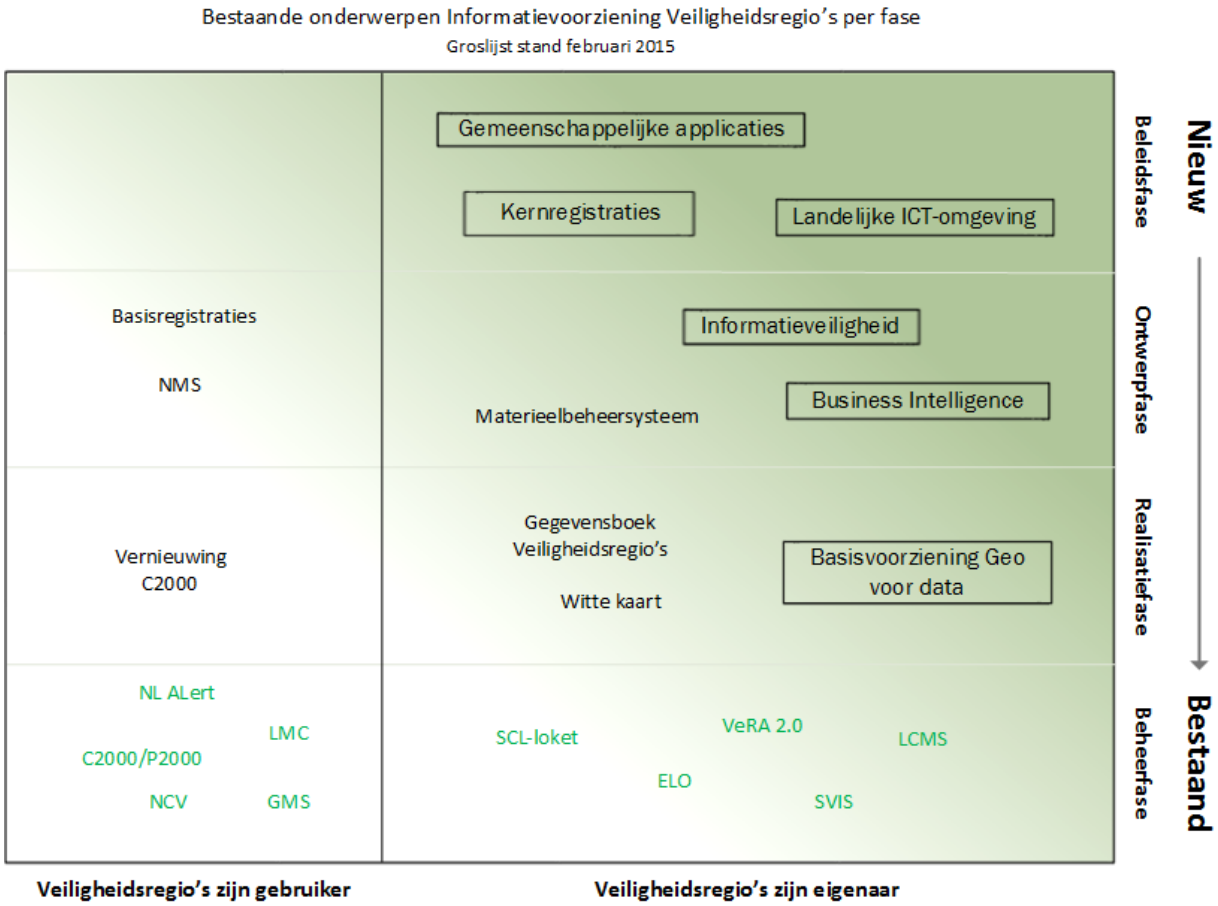
Een specifiek onderdeel vormt de eerstkomende jaren nog de ondersteuning van de transitie naar de nieuwe meldkamerorganisatie. Het Veiligheidsberaad heeft op 13 december 2013 daarvoor een regiegroep ingericht. Het accent ligt in eerste instantie op overdracht. Op termijn blijft de gebruikersinbreng met betrekking tot de prestaties van de LMO en eisen aan landelijke systemen als C2000 en P2000 over.

2.5 Bestaande onderwerpen

Het programma kent naast onderwerpen die direct gerelateerd zijn aan de vijf prioriteiten onderwerpen waarover eerder door het bestuur is besloten (bijvoorbeeld Netcentrisch Werken en Elektronische Leeromgeving, ELO).

Eerder gemaakte afspraken over sturing, verantwoordelijkheden en uitvoering van onderwerpen die zich reeds in de beheerfase bevinden, blijven bij de start van het programma van kracht. Nieuwe afspraken worden pas gemaakt wanneer daartoe aanleiding is, bijvoorbeeld vanwege efficiency of vanwege de behoefte aan een eenduidig beheermodel. Nieuwe afspraken gelden na besluitvorming door het bestuur.

In onderstaand overzicht worden onderwerpen weergegeven die onderdeel zijn van het programma. Hierbij is aangegeven in welke fase een onderwerp zich bevindt. De prioriteiten zijn omkaderd. In de bijlage staat een korte beschrijving van de onderwerpen die gerelateerd zijn aan het programma.

3 Rechtvaardiging

Het programma informatievoorziening veiligheidsregio's vindt zijn rechtvaardiging in de volgende gronden.

1. Artikel 22 van de Wet veiligheidsregio's geeft de besturen van de veiligheidsregio's opdracht gemeenschappelijk zorg te dragen voor de inrichting van een uniforme informatie- en communicatievoorziening.

2. De informatie-uitwisseling tussen veiligheidsregio's onderling en tussen veiligheidsregio's en partners vraagt om tenminste gemeenschappelijke kaders, standaarden en kwaliteitseisen. Het gebruik maken van zelfde applicaties en infrastructuur kan daarbij ondersteunen.

3. In gezamenlijkheid kan de uniformiteit en kwaliteit van de informatievoorziening versterkt worden. Dit geldt ook voor de onderdelen die met bedrijfsvoering te maken hebben. De Algemene Rekenkamer heeft gewezen op het belang van een goede informatievoorziening in het kader van adequate sturing en verantwoording.

4. De veiligheidsregio's hebben zich dusdanig ontwikkeld dat zij in staat zijn een volgende stap te zetten op het terrein van de informatievoorziening. Op alle niveaus en binnen disciplines bestaat de wens tot verdere samenwerking. De structuren en deskundigheid is aanwezig om een goede sturing mogelijk te maken.

5. De veiligheidsregio's hebben met budgettaire krapte te maken. Het gezamenlijk opbouwen van de informatievoorziening, wat betreft data, applicaties en infrastructuur brengt efficiencyvoordelen met zich mee.

6. Een programmatische aanpak brengt samenhang tussen activiteiten en draagt bij aan het gericht uitvoeren daarvan in het licht van de doelstelling en zorgt voor een efficiënte inzet van schaarse capaciteit en middelen.

De veiligheidsregio's verschillen in uitgangssituatie. Iedere prioriteit wordt ten behoeve van besluitvorming nader uitgewerkt in een voorstel op basis van een business case. Het doel is om minimaal tot een standaard te komen. Of er ook sprake moet zijn van gemeenschappelijke inkoop of zelfs een centrale voorziening is telkens onderwerp van onderzoek.

Er kunnen redenen zijn om bepaalde zaken echter niet gezamenlijk of niet met alle veiligheidsregio's samen te doen, bij voorbeeld vanwege verwevenheid van ICT met gemeenten of marktoverwegingen. Als er wel een keuze is voor een gemeenschappelijke invoering van een specifieke voorziening dan wordt rekening gehouden met frictie- en realisatiekosten en afschrijvingstermijnen die het instapmoment kunnen bepalen.

Er zal per onderwerp een business case worden gemaakt, waarbij de voor- en nadelen inzichtelijk worden gemaakt, evenals de kosten en wijze van financiering. Die business cases leiden tot uitgewerkte voorstellen die ter besluitvorming aan de besturen van de veiligheidsregio's worden voorgelegd.

4 Sturing en organisatie

Het programma is van de veiligheidsregio's gemeenschappelijk. Zij leveren de inhoud en bepalen gezamenlijk de ontwikkelrichting en ambitie. De coördinatie op de uitvoering dragen ze op aan het IFV, dat rechtspersoonlijkheid bezit.

De invulling van het programma wordt eerst per prioriteit, op basis van een aantal vastgestelde documenten – waaronder een projectplan, beheerplan en business case – vastgelegd in een convenant van de besturen van de veiligheidsregio's en het IFV. Daarna volgt de stap richting uitvoering van de prioriteiten.

4.1 Opdrachtgever en opdrachtnemer

Opdrachtgever

Het Veiligheidsberaad treedt namens de veiligheidsregio's binnen de kaders van het programma op als bestuurlijk opdrachtgever.

Het Veiligheidsberaad stuurt op het programma via het jaarplan en jaarverslag van het IFV.

Het Dagelijks Bestuur van het Veiligheidsberaad ziet namens de opdrachtgever binnen de gestelde kaders toe op de uitvoering van het programma. De portefeuillehouder Informatievoorziening behartigt deze taak binnen het DB.

Gedelegeerd opdrachtgever

Het gedelegeerd opdrachtgeverschap ligt bij het programmaoverleg informatievoorziening veiligheidsregio's (POI VR), bestaande uit de bestuurlijk portefeuillehouder Informatievoorziening en gemandateerde leden namens de managementraden, plus de voorzitter van de regiegroep Netcentrisch werken en de voorzitters van de netwerken informatiemanagement en ICT als adviseurs.
Het POI stuurt op de uitvoering van het programma, onder meer door projectplannen te accorderen en decharge te verlenen aan projectleiders. Het POI ziet er op toe dat verschillende geledingen van de veiligheidsregio's maximale invloed hebben op inhoudelijk uitwerking van de onderdelen van het programma.

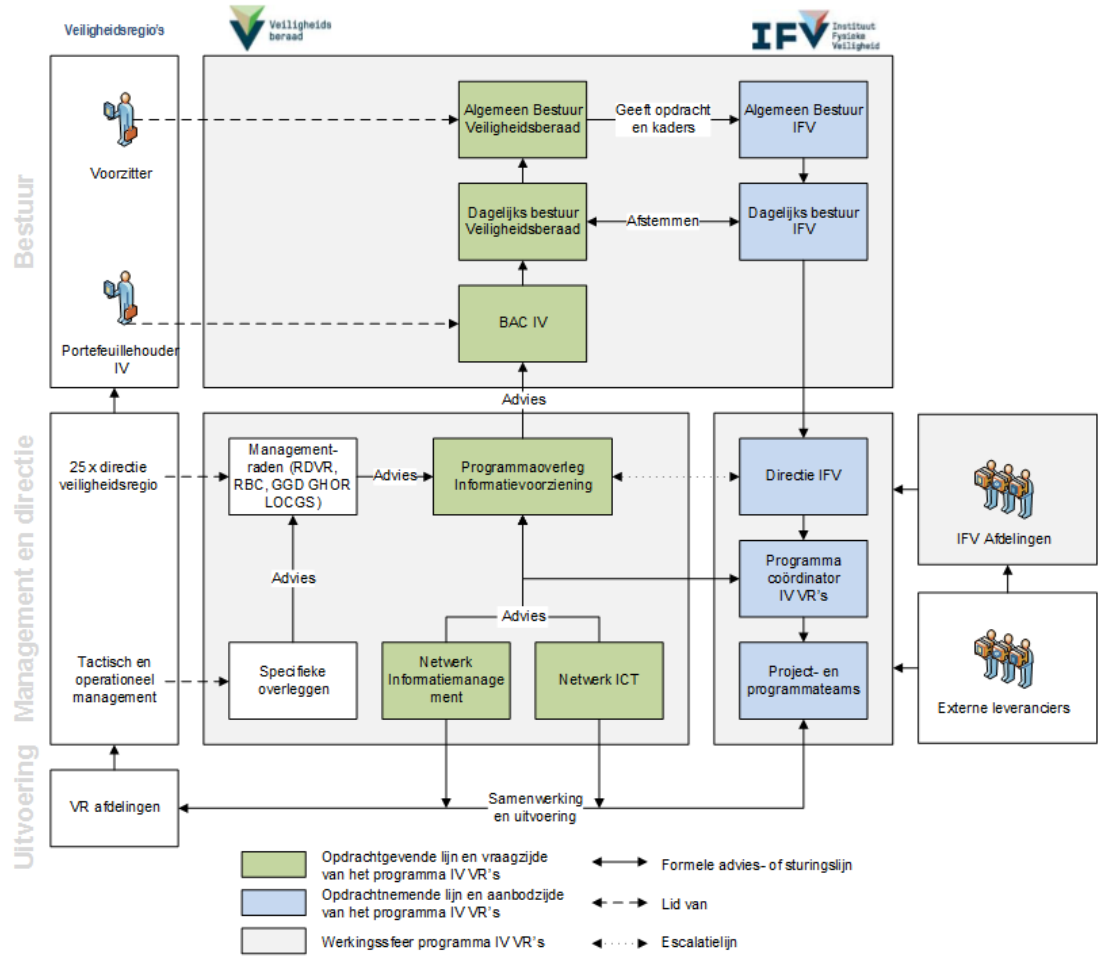
Opdrachtnemer

Als opdrachtnemer treedt de rechtspersoon IFV op. De directie van het IFV draagt zorg voor de uitvoering van het programma, vanuit een faciliterende en coördinerende rol. De uitvoering vindt plaats in coproductie met de veiligheidsregio's. Dit is conform artikel 69 van de Wet veiligheidsregio's[5].

[5] Het bestuur van het Instituut Fysieke Veiligheid kan in opdracht van een of meer besturen van de veiligheidsregio's werkzaamheden uitvoeren ten behoeve van de veiligheidsregio's, waaronder het ondersteunen bij de uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 22 (artikel 69 Wet veiligheidsregio's)

4.2 Aansturing

Onderstaand schema geeft de governance van het programma weer.

Binnen deze governance wordt een programmacyclus gehanteerd voor informatievoorziening.

4.3 Productieproces en programmacyclus

Productieproces

Per op te leveren product uit het programma Informatievoorziening wordt telkens eenzelfde proces doorlopen.

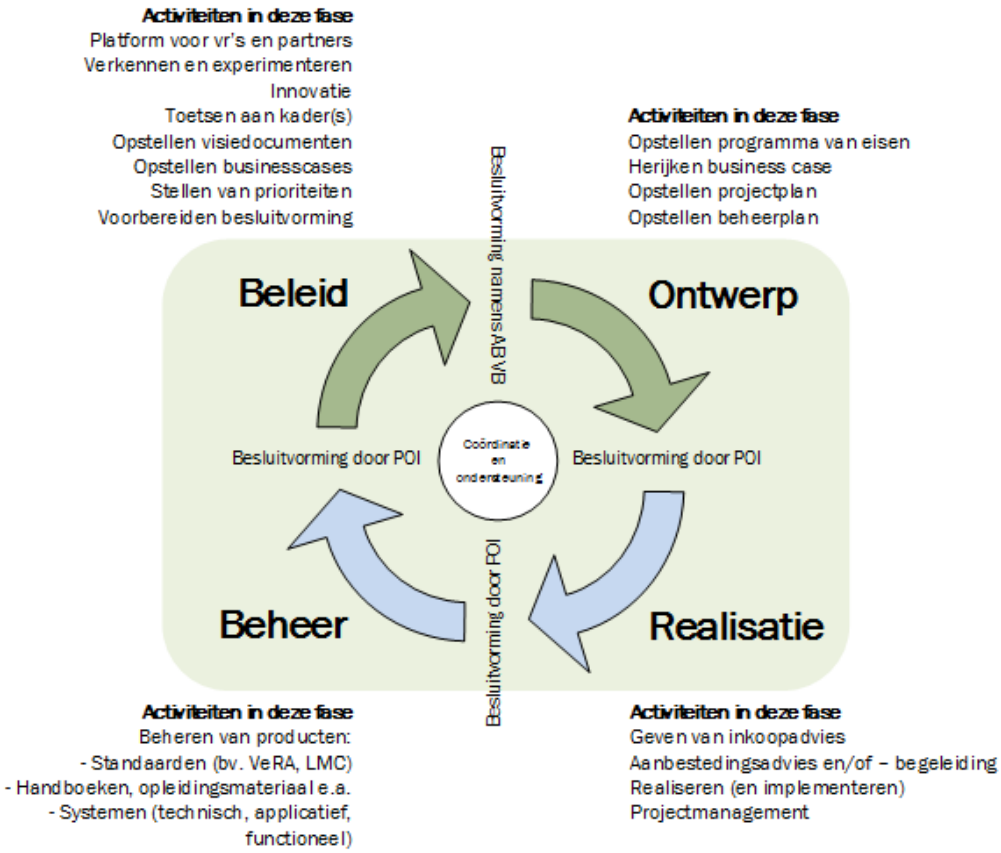
Eerst en altijd wordt door de veiligheidsregio's onder coördinatie van het IFV een standaard ontworpen en vastgesteld. Na unanieme vaststelling hiervan in het Veiligheidsberaad houden alle veiligheidsregio's zich aan deze standaard.

Het Veiligheidsberaad kan besluiten onderzoek te laten uitvoeren naar de mogelijkheden en wenselijkheid van verdergaande vormen van samenwerking: een gemeenschappelijke of een centrale voorziening, product of activiteit.

Als geen gezamenlijk traject wordt gestart kan iedere regio zelf besluiten een eigen (inkoop)traject te starten, op basis van de vastgestelde standaard.

Programmacyclus

Voor de coördinatie op de uitvoering van het programma wordt een eenduidige en transparante cyclus gevolgd: *beleid-ontwerp-realisatie-beheer*. De cyclus stelt bestuur en management van de veiligheidsregio's en het IFV in staat te sturen en de samenhang te bewaken.

4.4 Communicatie

Er wordt intensief gecommuniceerd met alle bij dit programma betrokken partijen. Juist bij een programma dat zich richt op standaardisatie en samenhang is het van belang dat alle partijen betrokken en geïnformeerd zijn.

5 Financiën

De veiligheidsregio's beschikken ieder over een budget voor informatievoorziening.

Het programma heeft een startbudget. Er zijn op basis van reeds gemaakte afspraken met veiligheidsregio's, IFV en Rijk middelen beschikbaar.

De komende jaren wordt stap voor stap een toenemend deel daarvan ingezet voor de realisatie van de gemeenschappelijke informatievoorziening veiligheidsregio's (situatie 2015-2020). Daartoe worden zoals eerder al gesteld concrete plannen op basis van business cases opgesteld. Deze geven uitsluitsel over de mate waarin onderwerpen gemeenschappelijk worden uitgevoerd en middelen aan het landelijk budget worden toegevoegd. Dit gebeurt op basis van expliciete besluiten door de besturen van de veiligheidsregio's over nieuwe voorzieningen.

Het betreft dus een verschuiving van middelen, geen uitbreiding, tenzij regio's in kader van wet- en regelgeving meer middelen moeten vrijmaken of daar anderszins toe besluiten.

Veiligheidsregio's kunnen binnen de looptijd van het programma in eigen tempo aansluiten op de gemeenschappelijke informatievoorziening (zogenaamde 'ingroei'). Er wordt rekening gehouden met afschrijvingstermijnen, bestaande (langlopende) overeenkomsten en migratiekosten. Kapitaalvernietiging wordt zoveel mogelijk voorkomen.

Het doel is om op termijn de losse landelijke budgetten op basis van convenanten van de besturen van de veiligheidsregio's en het IFV samen te voegen tot een integraal budget waarop veiligheidsregio's gezamenlijk sturen (situatie 2020). Dit integrale budget mag niet hoger zijn dan de gezamenlijke uitgaven bij de start van het programma.

Budget	Bron	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Werkbudget	IFV	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Ontwerp	VR's (brw)	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Netcentrisch Werken	VR's	2.600.000	2.600.000	2.600.000	2.600.000	2.600.000	2.600.000
Cybersecuriy	IFV (2014)	50.000					
SCL-loket	VenJ	100.000	100.000				
ELO	VR's (brw)	338.130	338.130	338.130	338.130		
Meldkamerdossier	(VenJ)	949.188	849.188	849.188	782.868	0	0
Basisvoorziening Geo							
Kernregistraties							
ICT infrastructuur							
Applicaties							
.....							

*De exploitatie van de elektronische leeromgeving (ELO) is tot en met 2018 geborgd.
**VenJ heeft tot en met 2018 een financiële bijdrage voor het meldkamerdossier

Het werkbudget is primair bedoeld om onderzoek te doen, business cases uit te voeren en plannen op te stellen. De financiering van de volgende fases worden in de business cases en plannen meegenomen.

De programmaondersteuning is gebaseerd op de capaciteit die reeds binnen de begroting van het IFV voor de managementraden en algemeen op het terrein van de informatievoorziening beschikbaar is. De kosten voor het programmamanagement worden verdisconteerd binnen het programma.

6 Risicomanagement

De risico’s worden in de verschillende plannen nader beschreven.

De algemene risico’s van het programma zijn:

Veranderende eisen in de omgeving.

Een tijdhorizon van vijf jaar voor het programma betekent dat rekening gehouden moet worden met veranderingen in de omgeving. De ontwikkeling van het bestel, de komst van de landelijke meldkamerorganisatie, veranderingen bij ketenpartners, nieuwe wet- en regelgeving kunnen vragen om aanpassing.

Rollen

De sector kent een ingewikkelde structuur. De relatie veiligheidsregio’s, managementraden, Veiligheidsberaad en IFV vergt permanent aandacht. De spanning tussen rollen moet onderkend worden met mechanismen om die zoveel mogelijk te beperken.

Draagvlak in de veiligheidsregio’s.

Ook al is er een duidelijke tendens tot samenwerking, de kans bestaat dat in de loop van het programma steun dreigt weg te ebben. Of dat veiligheidsregio’s individueel aan andere onderwerpen op het terrein van de informatievoorziening prioriteit geven.
Dit vraagt transparantie en sturing op betrokkenheid van de regio’s, op alle niveaus en voor alle disciplines, rekening houdend met de situatie in regio’s bij het komen tot gemeenschappelijke voorzieningen.

Capaciteit en kennis

Het is voor de uitvoering van het programma belangrijk dat veiligheidsregio’s over voldoende capaciteit en kennis beschikken om mee te ontwikkelen en te implementeren. Als die er niet is dan loopt het programma vertraging op.

Verschillen in tempo

De uitgangssituatie in veiligheidsregio’s is verschillend. Het kan zijn dat dit bij de uitvoering leidt tot tempoverschillen. Het programma neemt dan in complexiteit toe. Dit vergt dat steeds de onderlinge afhankelijkheden in zicht gehouden moeten worden.

Bijlage

Basisregistraties

- GBA : Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (wordt BRP) (Gem.)
- NHR : Nieuwe Handelsregister (Kamer van Koophandel NL)
- BAG : Basisregistratie Adressen en Gebouwen (Gemeenten, Kadaster) (film)
- BRT : Basisregistratie Topografie, met de Top10NL topografie (Kadaster)
- BRK : Basisregistratie Kadaster (percelen, eigendom) (Kadaster)
- BRV : Basisregistratie Voertuigen (kentekenregistratie) (RDW)
- BLAU : Basisregistratie Lonen, arbeids- en uitkeringsverhoudingen (SZW)
- BRI : Basisregistratie Inkomens (SZW)
- WOZ : Basisregistratie Onroerende Zaken (waardebepaling) (Gemeenten)
- RNI : Registratie Niet-Ingezetenen (wordt BRP) (Gem.)
- BGT : Basisregistratie Grootschalige Topografie (vh. GBKN) (400+ bronhouders)
- BRO : Basisregistratie Ondergrond (voorheen ook wel DINO) (TNO)

Met name de BAG, de BRT, de WOZ, de BRO, en de BGT (in ontwikkeling) en het NHR zijn belangrijk voor de veiligheidsregio's.

Kernregistraties

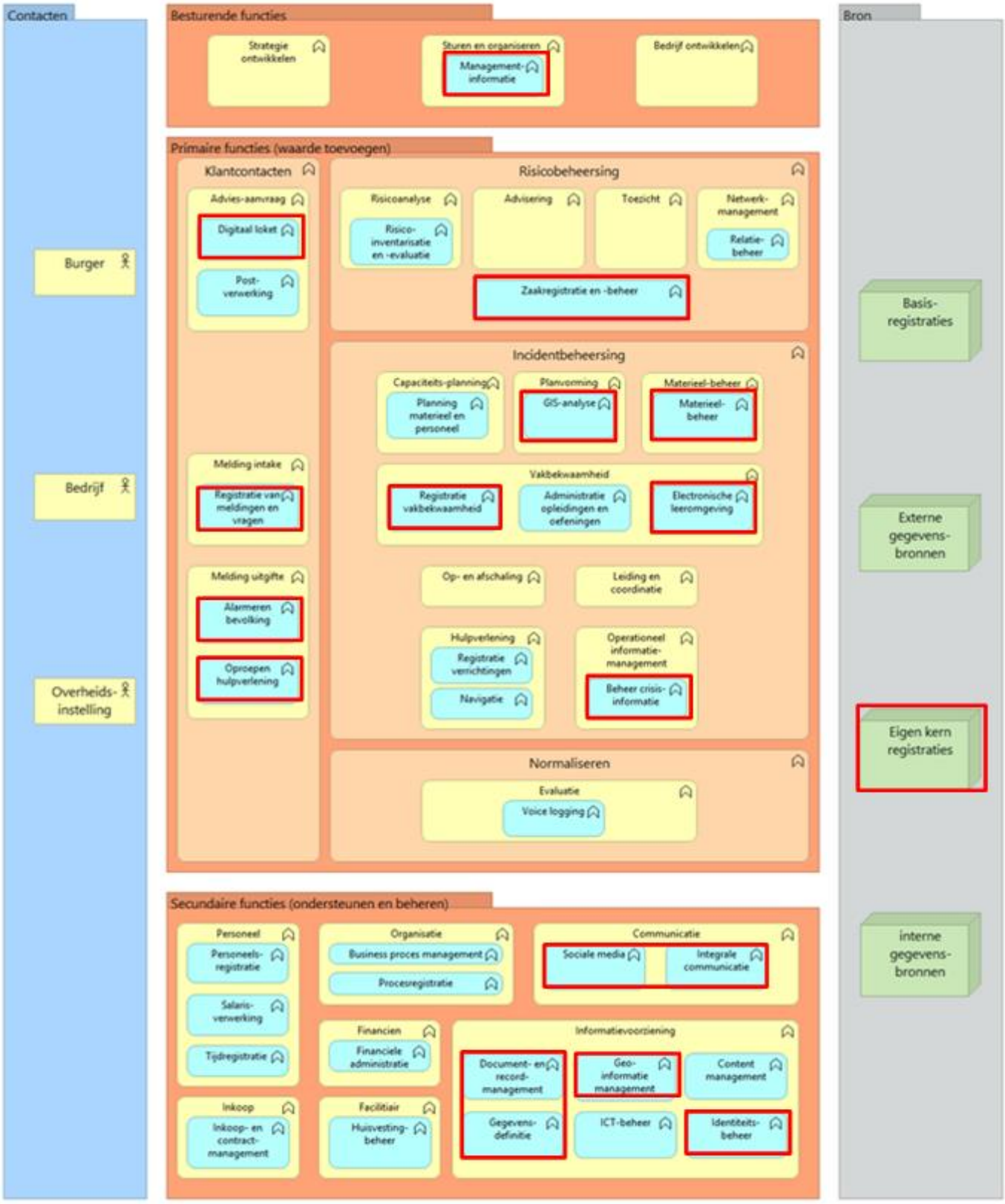
- Incidenten: betreft de set aan basiskenmerken van een incidentmelding;
- Personeel: betreft de set aan basiskenmerken van een medewerker, zowel vast als tijdelijk en extern (inhuur);
- Materieel: betreft de set aan basiskenmerken van materieel die gebruikt wordt voor de hulpverlening;
- Objecten: betreft de set aan basiskenmerken van objecten in de openbare ruimte waarop verschillende werkzaamheden betrekking kunnen hebben (zoals bereikbaarheidskaarten, vergunningen, incidenten, etc.)
- Eigen locaties: betreft de set aan basiskenmerken over de vestigingslocaties van brandweerkazernes, ambulanceposten, meldkamers, alsmede de locaties van directe ketenpartners zoals politie, gemeenten, Defensie, KNRM, Reddingsbrigade, Justitie (Rechtbanken en penitentiaire locaties), waterschappen e.d.
- Zorgcontinuïteit: betreft de set aan basiskenmerken over de zorgaanbieders en zorginstellingen (verminderd zelfredzame personen). Deze OOV kernregistratie staat in de praktijk bekend als "De Witte Kaart" en wordt beheerd door GGD/GHOR Nederland.
- Natuurbrandrisico: betreft de set aan basiskenmerken van natuurgebieden in termen van vatbaarheid voor natuurbrand.
- Budgetten: betreft de set aan basiskenmerken voor de financiële vastlegging van de werkzaamheden.
- Documenten: betreft een set aan basiskenmerken van een document plus het document zelf. Een document is een verzameling gegevens vastgelegd op een gegevensdrager zoals bijvoorbeeld papier of digitaal bestand.
- Relatie: betreft een set aan basiskenmerken van een persoon of organisatie waarmee de Veiligheidsregio een zakelijke relatie heeft. Relaties kunnen gekoppeld zijn aan GBA en aan NHR.

- Organisatie-eenheid: betreft een set aan basiskenmerken van een organisatie-eenheid (groep binnen een organisatie die een gezamenlijk doel nastreeft).
- Zaak: betreft een set aan basiskenmerken van een zaak. Een zaak is een samenhangende hoeveelheid werk met een gedefinieerde aanleiding en gedefinieerd resultaat, waarvan kwaliteit en doorlooptijd bewaakt moeten worden.
- Inzet: betreft een set aan basiskenmerken van een gerealiseerde inzet van hulpverleners en sleutelfunctionarissen (in verband met uitbetaling, vakbekwaamheid).

Wat zijn kernregistraties?

Een informatiearchitectuur beschrijft de onderlinge samenhang tussen gegevensverzamelingen, applicaties en de koppelingen daartussen. Sommige gegevensverzamelingen worden door de veiligheidsregio's van buiten naar binnen gehaald, zoals de basisadministraties van de Rijksoverheid of gegevens van partners of derden, zoals de waterschappen of CBS. Andere gegevensverzamelingen worden door de veiligheidsregio's zelf gegenereerd, zoals personeelsgegevens en incidentgegevens. Deze eigen gegevensbronnen worden in VeRA *kernregistraties* genoemd als ze door meerdere systemen gebruikt worden of interne gegevensbronnen als ze binnen een regio maar voor één systeem relevant zijn. Een *kernregistratie* registreert en beheert de kerngegevens van een veiligheidsregio en stelt deze beschikbaar aan meerdere applicaties die hier gebruik van maken. VERA benoemt 13 *kernregistraties*. Deze moeten de komende jaren stuk voor stuk nader worden beschreven. *Kernregistraties* worden bij voorkeur landelijk beschreven, zodat informatie-uitwisseling niet alleen binnen maar ook tussen regio's mogelijk wordt en in samenwerking met partners. De gegevens zelf zijn en blijven echter van de afzonderlijke regio's: zij zijn eigenaar van hun eigen gegevensverzameling.

Applicatieve functies volgens VeRA

Gele kaders : bedrijfsfuncties VeRA
Licht blauwe kaders : applicatieve functies VeRA
Rood omlijnd : genoemd als onderwerp in dit programmaplan (zie volgende bijlage)

Overige bestaande onderwerpen

1e kolom: Onderwerp uit programmaplan (input o.a. vanuit de netwerken)

2e kolom: Toelichting (gedeeltelijk gebaseerd op definities uit VeRA)

3e kolom: Naar VeRA herleidbare applicatieve functie (H4.2 VeRA, tenzij anders vermeld)

Onderwerp	Toelichting	VeRA term
Basisregistraties	Betreft het wettelijk vastleggen van gegevens in basisregistraties (BAG etc.) inclusief verplichte terugmelding bij constateren van afwijkingen. Samenwerking voor aansluiting op deze basisregistraties leidt tot minder meerwerk.	Basisregistraties (H4.3.1. VeRA)
Beheer ad-hoc routers	Vanuit iBridge zijn zgn. ah-hoc routers ontwikkelt. Hiermee kan een ad-hoc wifi netwerk worden opgebouwd in gebieden met geen of slechte dekking van mobiele netwerken. Via dit ad-hoc netwerk kan o.a. worden gewerkt met LCMS. Het beheer van de ad-hoc routers is niet geregeld.	
VeRA 2.0	Beheer van VeRA 2.0 en het borgen van werken onder architectuur.	
C2000/P2000	Functionaliteit voor de uitgifte van een melding gericht op het oproepen van de juiste hulpverlening.	Oproepen hulpverlening
Beheer Digitale Bereikbaarheidskaart (DBK)		Geo-informatiemanagement
Documentbeheer	Functionaliteit waarmee documenten en archieven (records) elektronisch kunnen worden opgeslagen conform vastgestelde metadata, beheerd (vooral versiebeheer is belangrijk) en geraadpleegd. Dit is tevens functionaliteit waarmee documenten (brieven, e-mails) conform een vastgestelde huisstijl kunnen worden gegenereerd.	Document- en recordmanagement
Elektronische Leeromgeving (ELO)	Functionaliteit om educatieve inhoud via e-learning aan te bieden. Het faciliteert het proces van leren, de communicatie die nodig is voor dat leren.	Elektronische leeromgeving
Gegevensboek Veiligheidsregio's	Functionaliteit om gegevens eenduidig te definiëren (metadata management): een transparant en op afstand te beheren landelijk, multidisciplinair gegevensboek, waarin termen en definities van de veiligheidsregio's zijn opgenomen.	Gegevensdefinitie
GMS	Geïntegreerd MeldkamerSysteem. Het gaat hier om de vertegenwoordiging van de gebruikers.	Registratie van meldingen en vragen
Informatieveiligheid	Project Cybersecurity: In 2018 is er een basisniveau cybersecurity geïmplementeerd in de veiligheidsregio's dat tenminste het niveau heeft van de Baseline informatieveiligheid Nederlandse Gemeenten (BIG) en is cybersecurity geborgd in de organisatie.	
Keteninformatisering	Betreft het automatiseren van processen die over partners heen lopen, in concreto: zaakgericht werken en standaardisatie.	
LCMS	Functioneel beheer van het Landelijk Crisis Managent Systeem. Is ondergebracht bij het programma Netcentrisch Werken. Functionaliteit voor het ondersteunen van de crisisbeheersing en de rampenbestrijding door het registreren, beheren en uitwisselen van relevante informatie t.a.v. een crisis of ramp.	Beheer crisisinformatie
LMC	Landelijke Meldingsclassificaties.	
Materieelbeheersysteem	Inrichten van kernregistratie Materieel en bijbehorende functionaliteit voor het beheren van het materieel (voertuigen, hulpmiddelen, etc.) dat wordt ingezet bij de hulpverlening.	Materieel beheer
NCV	Nood Communicatie Voorziening.	
NL Alert	Waarschuwingssysteem voor burgers van de Rijksoverheid.	Alarmeren bevolking
NMS	Nationaal Meldkamer Systeem, de beoogde opvolger van GMS.	Registratie van meldingen en vragen
PPMO (Periodiek Preventief Medisch Onderzoek)	Registratie van PPMO. Heeft een sterke relatie met kernregistraties en de applicatieve functies rondom personeel.	
Tool virtueel samenwerken	Hulpmiddelen voor digitaal samenwerken binnen en tussen regio's en tussen regio's en ketenpartners.	Sociale media en samenwerkingsplatformen Integrale communicatie
Registratie vakbekwaamheid		Registratie vakbekwaamheid

Sociale media	Betreft alle apps/programma's die door burgers gebruikt wordt als aanvulling op sociale contacten, zoals Twitter, Facebook etc.	Sociale media en samenwerkingsplatformen
SCL Loket	Adviseren van regio's als het gaat om het aanwijzen van SCL locaties.	
SSO	Gebruikers zijn gewend om voor elke website, applicatie of toepassing zich aan te melden middels logincode en wachtwoord. Met SSO hoeven gebruikers zich slechts eenmalig aan te melden en zijn op deze manier bekend bij alle applicaties binnen het veiligheidsdomein.	Identiteitsbeheer
SVIS	Slachtoffer en Verwanten Informatie Systeem.	Registratie van meldingen en vragen Beheer crisisinformatie
Tool verspreidingsmodel natuurbrand		GIS-analyse
Uitwisselings-standaarden	Betreft uniformering op inhoud en techniek van uitwisseling van gegevens.	Gegevensdefinitie
Witte kaart	Verzameling van adresgegevens over zorginstellingen uit het stelsel van basisregistraties vinden en verrijken met sectorale kerngegevens. Dit zijn gegevens die de GHOR of OOV sector verzameld ten behoeve van de processen in de rampenbestrijding.	Beheer crisisinformatie
Zaakgericht werken	Betreft een vorm/manier van invullen van keteninformatisering. Zaakgericht is overigens ook een vorm van standaardisatie.	Document- en recordmanagement